Bilim Felsefesi

1. Bir telefon santralinin kablolarına baktığım zaman benim farklı farklı renklerdeki telefon kablolarının bir karmaşasını gördüğüm yerde, aynı yere bakan bir elektrik mühendisi kablo bağlantılarının düzenli bir örüntüsünü görür.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Her bilim insanı değerlendirmelerinde objektif olmalıdır.
B) Mevcut bilgi ve tecrübelerimiz algılarımızı etkiler.
C) Bilimsel gelişmeler tekniğin gelişmesini sağlamıştır.
D) Bilimsel merak subjektif gözlemlerle başlar.
E) Bilim çizgisel bir ilerleme gösterir.

2. Biz kendi gözlerimizle dünyanın ayaklarımızın altında sapasağlam durduğunu, ay, güneş ve yıldızların dünyanın etrafında döndüğünü görürüz. Her gün yaptığımız bu gözlemden daha sağlam ne olabilir ki? Buna rağmen Kopernikus getirdiği yeni öğretiyle bu en güvenilir gözlemimizin yanlış olduğunu, bunun bizim bakış açımızla ilgili öznel bir görünüş olduğunu göstermişti. Biz doğa gerçeğini olduğu gibi değil, bize göründüğü gibi görmekteyiz.

Bu parçada yapılan eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimsel açıklamalarda kültürün etkisi altında kalınması
B) Olması gerekenin açığa çıkarılması
C) Gerçekliğin sübjektif olarak algılanması
D) Bilimsel değerlendirmelerde farklı yöntemlerden yararlanılması
E) Bilim insanının bakış açısına göre açıklamaların değişmesi

3. Bilimin amacı gerçeği bulmaktır. Olayların nedenini, fayda ve zararlarını, sonuçlarını öğrenme güdüsü İlk Çağ'lardan bu yana insan zekâsını sürekli bir araştırma ve incelemeye yöneltmiştir. Bu araştırma ve inceleme, medeniyetin gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Özellikle pozitif bilimlerin kesin ve değişmez kurallar halinde ortaya koyduğu gerçekler, insanoğluna daha rahat, daha medeni ve insanca yaşama yolunda ışık olmuştur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama söz konusudur?

A) Bilimsel yönteme
B) Felsefe bilim ilişkisine
C) Bilimsel devrimlerin yapısına
D) Bilimdeki ilerlemenin niteliğine
E) Bilimin teorik ve pratik önemine

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

4. Bilimsel bilgi ile bazı objeler üzerinde sınanan ve bütün objeler için geçerli olan bilgiye ulaşılması söz konusu olmuştur.

Bu açıklamada bilimsel bilginin aşağıdaki hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Akılcılık
B) Nesnellik
C) Eleştirellik
D) Genelleyicilik
E) Birikimsellik

5. Bilim, genel geçerliliği olan ve herkesçe gözlemlenebilir olan gerçeklikten hareket eder. Vardığı sonuçları yine bu gerçekliğe dönerek doğrular. Felsefede ise hareket noktası somut gerçeklik olmak zorunda değildir ve ulaşılan sonuçlar doğrulanabilir olmayabilir.

Bu parçada bilimin felsefeden aşağıdaki hangi özellik bakımından farklı olduğu vurgulanmaktadır?

A) Eleştirel olması
B) Olgusal olması
C) Akla dayanması
D) İlerleme göstermesi
E) Yöntemli olması

6. "Deniz seviyesinde saf su 0°C'de donar ve 100°C'de kaynar değil mi? Normalde evet, fakat bazı araştırmacılar karbon nanotüplerde bulunan ufak boşlukların içinde kaynama sıcaklığındaki suyun donabileceğini keşfetmiştir."

Bu bulgu aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Bilimin önermeleri yeni keşiflerle pekişmektedir.
B) Bilimle açıklanamayacak hiçbir olgu bulunmamaktadır.
C) Bilimler ortaya çıktıkları çağdan bağımsız olarak gelişirler.
D) Bilimsel önermeler yanlışlandıkça bilime olan güven azalmaktadır.
E) Bilimdeki gelişmeler kabul edilmiş önermelerin sorgulanmasına neden olmaktadır.

7. Bilimsel gelişmelerin başlangıcının MÖ 6. yüzyılda İyonya'da ortaya çıktığı düşünülmektedir. İyonya'daki bilim daha çok felsefeyle bir arada olmuştur. Thales bir matematikçi ve fizikçi; Herakleitos fizikçi; Pisagor, Platon ve Öklid ise birer geometriciydi.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimlerin felsefeden doğduğuna
B) Bilimde ilerlemenin olmadığına
C) Her bilim insanının felsefeye başvurduğuna
D) Bilimin ancak uygun koşullarda gelişebileceğine
E) Bilimin ortaya çıktığı andan itibaren kesin bilgiler ürettiğine

8. İpin ucunda sallanan bir taşı gözlemleyen Aristotelesçi bir fizikçi, yerdeki doğal hareketsizlik durumuna ulaşmaya çalışan bir taş görecektir. Ancak Galileo ve Newton tarafından kurulmuş olan Yeni Çağ fiziğinin sunduğu kavramsal çerçeve içinde çalışan biri, onda evrensel çekim ve enerjinin dönüşümü yasalarına göre bir sarkaç görecektir. Dolayısıyla bu iki gözlemcinin algıladığı şey, aynı şey olmayacaktır.

Bu durum aynı olgunun farklı değerlendirilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunu göstermektedir?

A) Hipotezlerin
B) Ulaşılan sonuçların
C) Olguların
D) Paradigmaların
E) Kişilerin

9. Klasik bilim anlayışına göre olgusal olarak doğrulanabilen önermeler anlamlı, olgusal içerikten yoksun olan doğrulanamayan önerme anlamsızdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi olgusal olarak doğrulanamayan önermeye örnek verilebilir?

A) Deniz seviyesinde su 100°C'de kaynar.
B) Dünyanın şekli yuvarlaktır.
C) Beden ve ruh arasında bir ilişki bulunur.
D) Madde katı, sıvı ve gaz halinde olabilir.
E) Yukarıya atılan bir cisim yerçekimi gereği aşağıya düşer.

10. Bilimi ürün olarak gören düşünürlere göre, bilimde sonuçlar önemli olduğundan bilim herkes için aynı şeyi ifade eden bir özelliğe sahip olmalıdır.

Bu açıklamada bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmaktadır?

A) Mantıksallığına
B) Sorgulayıcılığına
C) Yöntemliliğine
D) Olgusallığına
E) Evrenselliğine

11. • Bir kuramın oluşturulmasında, bilim insanının sahip olduğu kültürel özellikler, değerler ve istekleri etkili olabilir.
• Bilimsel bilgi devrimsel bir gelişim sürecine sahiptir.
• Bilim, bilim insanları topluluğu tarafından süreç içerisinde yıkılan ve yeniden oluşturulan paradigmalardan oluşur.

Verilen bilgiler aşağıdaki görüşlerden hangisine ait olabilir?

A) İdealizm
B) Mantıkçı pozitivizm
C) Materyalizm
D) Etkinlik olarak bilim
E) Ürün olarak bilim

12. Bilimin ne olduğunu anlamak için bilim insanları topluluğunun inançlarını, kültürlerini bilmek gerekir. Bilimsel çalışma bilim insanlarının içinde yaşadıkları toplumdan, o toplumun bilime bakış açısından etkilenir.

Buna göre bilim hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Tutarlı bilgiler bütünüdür.
B) Olgulara dayalı bir üründür.
C) Bilim insanlarının bir etkinliğidir.
D) Nesnel açıklamalardan oluşan bir bilgidir.
E) İnsanlığın gelişmesine hizmet eden bir araçtır.

